

Проведення теоретичних семінарів з проблем аграрної економіки в контексті Лукіновських читань

Високо оцінюючи вагомий внесок академіка І.І. Лукінова у розвиток теорії аграрного економічного світогляду, його значення для перебудови суспільного життя, на спільній ювілейній сесії Загальних зборів Національної академії наук України і Національної академії аграрних наук України (9 жовтня 2007 року) схвалено рішення про проведення щорічних Лукіновських читань. Формою їх проведення визначено теоретичний семінар з поглибленого дослідження економічних проблем сучасності у сфері аграрного виробництва. Передбачається щорічне проведення засідань з підготовкою членами семінару доповідей та широким обговоренням науковцями найбільш актуальних і дискусійних економічних питань сьогодення.

Передусім слід зазначити, що 5 жовтня 2007 року виповнилося б 80 років від дня народження видатного вченого-економіста академіка Івана Іларіоновича Лукінова. Вшануванню пам'яті вченого присвячено спогади вітчизняних і зарубіжних учених, керівників наукових відомств, установ і закладів, владних структур, його учнів-аспірантів і докторантів, людей, з якими він працював, здійснював велику організаторську роботу щодо розвитку науки і науково-технічного прогресу в Україні, опубліковані у Міжнародному науково-виробничому журналі «Економіка АПК» № 10/2007 р. [1]. Подано інформацію про участь академіка І.І. Лукінова в підготовці наукових кадрів і формуванні його наукової школи, опубліковано хронологічний показник наукових праць вченого (1954–2005 рр.)

Національним науковим центром «Інститут аграрної економіки» з Державною установою «Інститут економіки та прогнозування НАН України» підготовлено і видано наукові видання у двох книгах [2, 3].

У першій книзі вибраних праць опубліковано статті автора наприкінці ХІХ – початку ХХІ ст. з проблем соціально-економічних трансформацій в Україні. До наукового видання з величезної наукової спадщини вченого відібрано 600 друкованих праць [2].

У другу книгу увійшли наукові публікації академіка І.І. Лукінова з проблем аграрної економіки, ціноутворення і рентабельності виробництва сільськогосподарських продуктів (монографія), статті, видані у різних літературних джерелах протягом 1963–2001 рр. [3]

У 2008 р. Національним науковим центром «Інститут аграрної економіки» започатковано проведення щорічних теоретичних семінарів у контексті Лукіновських читань з обговорення найбільш актуальних і затребуваних часом економічних проблем.

10 жовтня 2008 р. проведено засідання теоретичного семінару на тему «Теоретичні надбання академіка І.І. Лукінова та їх значення у розвитку аграрного виробництва України» [4]. Із вступним словом і доповіддю на тему „Перспективи розвитку аграрної економіки України у світлі наукової спадщини І.І. Лукінова” виступив П.Т. Саблук, доктор економічних наук, професор, академік НААН. Ним порушено низку питань, пов'язаних із ринковою системою господарювання та ін.

7 грудня 2009 р. на засіданні теоретичного семінару розглянуто тему «Наукові здобутки академіка І.І. Лукінова в процесі трансформацій економічних систем». Обговорено проблеми сучасної економіки з урахуванням наукових розробок І.І. Лукінова [5].

16 грудня 2010 р. проведено спільне засідання Загальних зборів відділень економіки НАН України та аграрної економіки і земельних відносин НААН з нагоди Лукіновських читань на тему «Науково-методологічні

проблеми формування та функціонування аграрних ринків і особливості ціноутворення на них в умовах світових продовольчих та фінансових викликів» [6].

У подальшому проведено щорічні теоретичні семінари за такими темами:

16 грудня 2011 р. – «Наукові надбання академіка І.І. Лукінова у формуванні методології і практики функціонування цінового механізму в аграрній сфері» [7].

14 грудня 2012 р. – «Проблеми розвитку форм господарювання на селі в дослідженнях І.І. Лукінова» [8].

4 грудня 2013 р. – «Наукова спадщина академіка І.І. Лукінова та її значення в трансформаційних процесах АПК» [9].

5 грудня 2014 р. – «Регіональні аспекти аграрної економічної політики в дослідженнях І.І. Лукінова».

На теоретичному семінарі, проведеному в грудні 2014 р., який відкрив **Лупенко Юрій Олексійович**, доктор економічних наук, професор, академік НААН, директор Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки», у своєму вступному слові привітав учасників семінару, представив його провідних учених науково-дослідних установ і вищих навчальних закладів. Наголосив на важливості проведення теоретичних семінарів і використання наукової спадщини академіка І.І. Лукінова у контексті сучасних проблем розвитку аграрної економіки. Зазначив, що аналіз наукових праць ученого дає можливість оцінювати наші дослідження щодо їх обґрунтованості й застосування.

У роботі семінару взяли участь дружина видатного вченого доктор філологічних наук Т.Б. Лукінова та 50 представників наукових установ України: Національної академії аграрних наук України, Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки», Державної установи «Інститут економіки прогнозування та сталого розвитку НАН України», Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Національного університету біоресурсів і природокористування України, Міжнародного центру (Інститут кібернетики).

Від 4 жовтня 2014 р. минуло 10 років, як не стало людини безмежної простоти, чуйності й душевності, доброзичливості, скромності та працьовитості – Івана Іларіоновича Лукінова. Своїм обдарованим науковим і організаторським талантом вчений зробив вагомий внесок у розвиток економічної науки. Саме цим серед економістів-аграрників він заслужив найвищої оцінки, як видатний учений зі світовим ім'ям, яскрава особистість в економічній науці. Вченому економісту-аграрнику притаманні неперевершена наукова глибина досліджень у теоретичному плані та всебічна практична цінність. Висловлюючи власні критичні оцінки щодо сучасного розвитку АПК, він надає і практичні рекомендації щодо ефективного розвитку аграрної економіки: припинити руйнування і розкрадання нагромадженого основного капіталу і максимально його використати; забезпечити збалансованість ринкового попиту і пропозиції на базі економічного механізму регулювання доходів і витрат товаровиробників; спрямувати діяльність національної промисловості на забезпечення попиту АПК на конкурентоспроможні технологічні системи для рослинництва і тваринництва; ввести чітку і жорстку систему регулювання й управління для усіх форм власності; активізувати політику захисту внутрішніх продовольчого і технологічного ринків від зовнішньої експансії.

Він започаткував і впровадив величезний обсяг досліджень зі стратегічно важливих питань, які стали однією з основ прогресивних змін у тогочасному сільському господарстві, розвитку кооперативних відносин у сільському господарстві. Його висновок про те, що кооперування виправдає своє цільове призначення лише за умов здійснення його водночас по горизонталі та вертикалі, спонукав до розвитку агропромислової інтеграції, надав стратегічного значення розвитку сільського господарства. Івану Іларіоновичу належить провідна роль у формуванні неперевершеного за значенням напряму досліджень з проблем земельного кадастру та економічної оцінки землі.

Не залишилися поза увагою вченого і регіональні питання. Варто зазначити, що ним підготовлено і видано фундаментальну нау-

кову працю – монографію «Эволюция экономических систем» [10], в якій викладено окремий розділ «Региональные и международные аспекты экономической политики».

На кожному засіданні теоретичного семінару вчені економісти-аграрники взяли за правило звіряти свої результати досліджень з думками, висновками і пропозиціями видатного вченого І.І. Лукінова.

Про важливість обговорення теми теоретичного семінару, проведеного в 2014 році, свідчать виступи його учасників відповідно до програми:

▪ **Питання регіонального аграрного виробництва в працях академіка І.І. Лукінова**

Месель-Веселяк В.Я., д-р екон. наук, проф., акад. НААН, зав. відділення, заст. директора з наукової та інноваційної роботи Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки»

▪ **Децентралізація управління АПК як об'єктивний наслідок пропозицій агро-економічної науки**

Саблук П.Т., д-р екон. наук, проф., акад. НААН, радник при дирекції Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки», Герой України

▪ **Регіональна і аграрна політики: спільне і відмінне**

Бородіна О.М., д-р екон. наук, проф., чл.-кор. НАН України, зав. відділу Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України»

▪ **Розвиток міжгосподарської кооперації та агропромислової інтеграції в умовах децентралізації влади та своєї інтеграції**

Кропивко М.Ф., д-р екон. наук, проф., акад. НААН, зав. відділу Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки»

▪ **Регіональні аспекти державної підтримки сільського господарства в умовах обмежених ресурсів**

Молдаван Л.В., д-р екон. наук, проф., гол. наук. співр. Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України»

▪ **Сучасні проблеми оцінки вартості підприємств**

Андрійчук В.Г., д-р екон. наук, проф., акад. НААН, Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

▪ **Регіональні особливості формування витрат та цін на аграрну продукцію**

Шпичак О.М., д-р екон. наук, проф., акад. НААН, зав. відділення Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки»

▪ **Вклад академіка І.І. Лукінова у розвиток кооперації на селі**

Збарський В.К., д-р екон. наук, проф., зав. кафедри Національного університету біоресурсів і природокористування України

▪ **Регіональні особливості формування інвестиційної привабливості сільського господарства України**

Кісіль М.І., канд. екон. наук, зав. відділу Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки»

▪ **Фінансова складова у дослідженнях академіка І.І. Лукінова**

Дем'яненко М.Я., д-р екон. наук, проф., акад. НААН, зав. відділення Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки»

▪ **Ціна аграрних реформ в контексті вчення академіка І.І. Лукінова**

Панасюк Б.Я., д-р екон. наук, проф., акад. НААН, гол. наук. співр. Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН.

У своїх виступах учасники теоретичного семінару наголошували на значимості наукових напрацювань академіка І.І. Лукінова для вирішення нагальних проблем розвитку аграрної економіки.

На завершення засідання семінару академік Ю.О. Лупенко подякував учасникам за активну і плідну роботу. Зазначив, що проведення теоретичних семінарів у контексті проблем розвитку аграрної економіки є одним із важливих заходів в успішному вирішенні актуальних проблем сьогодення.

Наукові праці І.І. Лукінова є вагомим підґрунтям у дослідженнях економістів-аграрників для подальшого удосконалення соціально-економічних, теоретичних і регі-

ональних питань розвитку аграрного виробництва. Дослідження життя й діяльності видатного вченого триватимуть, оскільки його наукова спадщина з питань аграрної економіки та економіки загалом невичерпна, вона

становить невід'ємну частину скарбниці вітчизняної науки. Матеріали засідання теоретичного семінару будуть видані Національним науковим центром «Інститут аграрної економіки».

Список використаних джерел

1. Міжнародний науково-виробничий журнал «Економіка АПК». – 2007. – № 10. – 160 с.
2. Іван Іларіонович Лукінов. Вибрані праці. У двох книгах. – Кн. 1. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2007. – 816 с.
3. Іван Іларіонович Лукінов. Вибрані праці. У двох книгах. – Кн. 2. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2007. – 794 с.
4. Теоретичні надбання академіка І.І. Лукінова та їх значення у розвитку аграрного виробництва України (Лукіновські читання): зб. виступів. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2009. – 140 с.
5. Наукові здобутки академіка І.І. Лукінова в процесі трансформації економічних систем (Лукіновські читання): зб. виступів. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2010. – 146 с.
6. Міжнародний науково-виробничий журнал «Економіка АПК». – 2011. – № 2. – С. 144–171.
7. Міжнародний науково-виробничий журнал «Економіка АПК». – 2012. – № 1. – С. 172–187.
8. Проблеми розвитку форм господарювання на селі в дослідженнях І.І. Лукінова (Лукіновські читання): зб. наук. праць за матеріалами теор. семінару 14 груд. 2012 р. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2013. – 124 с.
9. Наукова спадщина І.І. Лукінова та її значення в трансформаційних процесах АПК (Лукіновські читання): зб. наук. праць за матеріалами теор. семінару 4 грудня 2013 р. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2014. – 116 с.
10. Лукинов И. И. Эволюция экономических систем / И. И. Лукинов. – М.: ЗАО Изд-во «Экономика», 2002. – 568 с.

***П.В. ПАВЛИК, кандидат економічних наук,
провідний науковий співробітник***

***Л.Л. ТКАЧ, О.П. ДЕНДЕБЕРА, наукові співробітники
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»***

* * *